Tuomas Ojanen

23.6.2021

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

HE 105/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Arvion lähtökohdat

1. Viittaan esityksen pääasiallisesta sisällöstä esityksestä ilmenevään sitä tässä toistamatta.
2. Esityksen säätämisjärjestysjaksossa (s. 62-85) on tehty laajasti ja varsin seikkaperäisesti selkoa ehdotetun sääntelyn suhteesta perustuslakiin ja ihmisoikeussopimuksiin. Nähdäkseni esityksen säätämisjärjestysperusteluista ilmeneviin valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin yleisiin lähtökohtiin ei ole olennaista lisättävänä.
3. Esityksessä on myös tehty selkoa ehdotettuun sääntelyyn liittyvästä EU-oikeudesta. Tarkastelu on kuitenkin korostuneesti EU-lainsäädännön tasolta, etenkin henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399, annettu 9.3.2016, ns.*Schengenin rajasäännöstö*) kannalta.
4. Esitystä voidaankin jonkin verran kritisoida siitä, ettei siinä ole riittävän systemaattisesti huomioitu EU:n perusoikeuskirjassa turvattuja perusoikeuksia, pl. s. 78-80, jossa liikkumisvapautta on tarkasteltu myös unionikansalaisten liikkumisvapauden kannalta. Ehdotettu sääntely on kuitenkin yhtä lailla, ellei enemmänkin, merkityksellistä unionin oikeudessa turvattujen perusoikeuksien kuin esityksen säätämisjärjestysperusteluissa tarkasteltujen perustuslaissa turvattujen perusoikeuksien kannalta, koska kysymys on *rajat ylittävään* liikkumiseen liittyvästä sääntelystä. Selvää myös on, että ehdotettava sääntely on EU-oikeuden soveltamisalalla perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla lopputuloksella, että perusoikeuskirjassa turvatut oikeudet velvoittavat valtioneuvostoa esityksen antajana ja eduskuntaa lainsäätäjänä käsillä olevassa asiassa.[1]

[1] Unionin perusoikeuskirjan soveltamisala on jäsenvaltioiden toimenpiteiden osalta määritelty perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. EU-tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännön mukaan unionin oikeusjärjestyksessä taattuja perusoikeuksia voidaan soveltaa kaikkiin unionin oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin, mutta ei muihin tilanteisiin. Unionin oikeuden sovellettavuus merkitsee siis perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien sovellettavuutta. Ks. tuomio 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, 19 kohta ja määräys 11.1.2017, Boudjellal, C-508/16, ei julkaistu, EU:C:2017:6, 17 kohta. Ks. myös mm. asia C-260/89, ERT, tuomio 18.6.1991, Kok., s. I-2925, Kok. Ep. XI, s. I-221, 42 kohta; asia C-299/95, Kremzow, tuomio 29.5.1997, Kok., s. I-2629, 15 kohta; asia C-309/96, Annibaldi, tuomio 18.12.1997, Kok., s. I-7493, 13 kohta; asia C-94/00, Roquette Frères, tuomio 22.10.2002, Kok., s. I-9011, 25 kohta; asia C-349/07, Sopropé, tuomio 18.12.2008, Kok., s. I-10369, 34 kohta; asia C-256/11,

5. Koska unionin perusoikeudet eivät kuitenkaan ole perustuslakivaliokunnalle perustuslain 74 §:ssä osoitetun perustuslaillisen tehtävän ydinalueella, tällä foorumilla ei ole syytä enemmälti alkaa arvioida esitystä EU-oikeuden kannalta. Totean vain, että ehdotettu sääntely on perusoikeuskirjan 45 artiklassa turvatun EU-kansalaisten liikkumisvapauden perusoikeuden ohella merkityksellistä muun muassa perusoikeuskirjan 15 artiklassa turvatun ammatillisen vapauden ja työnteko-oikeuden sekä perusoikeuskirjan 16 artiklassa turvatun elinkeinovapauden, samoin kuin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan yhdenvertaisuus- ja syrjintäkieltomääräysten kannalta. Perusoikeuskirjassa on lisäksi erillisiä määräyksiä esimerkiksi lasten oikeuksista (24 artikla) ja vammaisten henkilöiden oikeuksista (26 artikla).

Yleisarvio

6. Ehdotettua sääntelylle on ”korkea aika ja suuri tarve”, varsinkin kun voimassaolevaa oikeustilaa ei voida pitää ongelmattomana sen paremmin perustuslain ja kv. ihmisoikeusvelvoitteiden kuin EU-oikeuden kannalta.
7. Tässä yhteydessä on yhtäältä huomautettava siitä, että *Euroopan unionin komissio* lähetti Suomelle ja eräille muille jäsenvaltioille jo 22.2.2021 hallinnollisen kirjeen, jossa komissio kehotti Suomen viranomaisia yhdenmukaistamaan rajoitustoimet neuvoston suositusten mukaisiksi. Kirjeessään, joka on asianmukaisesti mainittu myös nyt arvioitavassa esityksessä, komissio kehotti erityisesti luopumaan ei-välttämättömän matkustamisen kiellosta ja korvaamaan sen kohdennetummilla toimilla, kuten karanteenilla ja testauksella sekä laajentamaan poikkeuksia rajat ylittävässä työmatkaliikenteessä. Komissio myös tuolloin katsoi, että Suomen omaksumat maahantulokiellot rajoittavat EU-kansalaisten perusoikeutta vapaaseen liikkuvuuteen (SEUT 21 artikla). Vaikka komission mukaan rajoituksia voidaan tehdä kansanterveysperusteilla, toimien pitää kuitenkin komission mukaan olla syrjimättömiä ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Lisäksi komissio katsoi jo tuolloin, että Suomen tapauksessa vähemmän rajoittavat toimet, kuten karanteeni ja testausvelvoitteet, olisivat käytettävissä.
8. Toisaalta *eduskunta* edellytti vastauksessaan 22.3.2021 hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta, että ”hallitus ryhtyy välittömiin toimiin luodakseen maahantuloon menettelyn, joka estää yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ja samalla huomioi jatkossa kasvavat liikennemäärät rajaliikenteessä. Tällaisen ennakkotodistuksiin perustuvan mallin käyttöönoton jälkeen pakolliset terveystarkastukset voitaisiin selkeästi kohdentaa henkilöihin, joilla ei ole osoittaa riittäviä todistuksia negatiivisesta covid-19 testituloksesta, annetusta rokotuksesta tai covid-19 taudin sairastamisesta.”[2]

Dereci ym., tuomio 15.11.2011, Kok., s. I-11315, 72 kohta ja asia C-27/11, Vinkov, tuomio 7.6.2012, 58 kohta. Ks. unionin perusoikeuskirjan velvoittavuudesta suhteessa jäsenvaltioihin tarkemmin Tuomas Ojanen, EU-oikeuden perusteita. Helsinki 2016, s. 159-162.

[2] Eduskunnan vastaus EV 22/2021 vp – HE 15/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta.

9. Edellä taustoista todettu huomioiden voidaankin lähteä siitä, että maahantulon edellytyksiä ja rajoituksia covid-19-epidemian aikana säätelemään pyrkivä lakipaketti on lähtökohtaisesti tervetullut myös perustuslain ja kv. ihmisoikeussopimusten (ja EU-oikeuden) kannalta verrattuna nykyiseen ongelmalliseen oikeustilaan.
10. Esityksessä ehdotetuilla tartuntatautilain muutoksilla pyritään ehkäisemään ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviäminen Suomeen. Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä.
11. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on Covid-19-epidemian aikana toistuvasti todettu, että epidemian leviämisen ehkäiseminen on sellainen perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta erittäin painava peruste, jolla on yhteys perustuslain 7 §:n 1 momentin julkisen vallan velvollisuuteen turvata jokaisen oikeus elämään sekä turvata myös pandemian oloissa jokaiselle riittävät terveyspalvelut sekä edistää väestön terveyttä, ja joka oikeuttaa poikkeuksellisen pitkälle meneviä, myös ihmisten perusoikeuksiin puuttuvia viranomaistoimia (Ks. esim. PeVL 16/2021 vp ja siinä mainittu muu lausuntokäytäntö, ks. myös esim. PeVL 31/2020 vp sekä PeVM 2/2020 vp s. 4—5, PeVM 3/2020 vp, s. 3, PeVM 7/2020 vp, s. 4).
12. Nyt ehdotetulle perus- ja ihmisoikeuksia rajoittavalle sääntelylle on näin ollen ilman muuta perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät ja painavat perusteet. Viittaan tässä yhteydessä myös perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 32/2020 vp, jossa valiokunta piti ”sinänsä mahdollisena säätää Suomeen saapuvia henkilöitä koskevista vaatimuksista, joilla pyritään estämään koronaviruksen leviämistä Suomeen ulkomailta tulevien henkilöiden mukana.”
13. Samassa lausunnossa valiokunta kuitenkin totesi heti äskeisen siteerauksen jälkeen, että ”(t)ällaisen sääntelyn on kuitenkin täytettävä perusoikeuksien yleiset ja mahdolliset perusoikeuskohtaiset erityiset rajoitusedellytykset sekä muutoinkin oltava perustuslain mukaista.”
14. Kuten edeltä jo ilmeni, ehdotetun sääntelyn tavoitteita voidaan pitää perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävinä ja painavina. Samoin ehdotettu lakiin perustuva sääntely on riittävän täsmällistä.
15. Nähdäkseni voidaan muutoinkin monessa suhteessa yhtyä hallituksen esityksen säätämisjärjestysjaksossa esitettyihin käsityksiin ja johtopäätelmiin ehdotetun sääntelyn suhteesta perustuslakiin ja kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin. Tyydyn viittamaan esityksestä sivuilta 62-85 alkamatta toistaa tai kertoa toisin sanoin sieltä ilmenevää tässä.
16. Tarkemmin tulevat kuitenkin arvioitavaksi vaatimukset ehdotetun sääntelyn merkitsemien perus- ja ihmisoikeusrajoitusten *oikeasuhtaisuudesta* ja *välttämättömyydestä*, jonka suhteen ehdotettu sääntely herättää hiukan kysymyksiä. Lisäksi esitän jäljempänä muutamia näkökohtia *lasten oikeuksista, kriminalisoinnista* sekä *kunnallisesta itsehallinnosta.*

Oikeasuhtaisuus ja välttämättömyys

17. Ehdotetun sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta on merkitystä sillä, että kysymys olisi väliaikaisesta, 31.12.2021 saakka voimassa olevaksi tarkoitetusta sääntelystä, ja että ehdotettu toista covid-19-testiä koskeva säännösehdotus olisi voimassa vain 15.22021 asti.
18. Ehdotettu sääntely on ajallisella ulottuvuudella tarkasteltuna ongelmatonta oikeasuhtaisuusvaatimuksen kannalta.
19. Ehdotetun sääntelyn välttämättömyyden arvioinnin kannalta keskeinen merkitys on ensinnäkin esityksen niillä jaksoilla, joissa on tehty selkoa koronavirustaudin epidemiologisesta ja lääketieteellisestä tilannekuvasta (jakso 2.1), muuntuneista koronaviruksista (jakso 2.2), Covid-19-rokotustilanteesta (jakso 2.3), Covid-19-testauksesta rajat ylittävässä liikenteessä (jakso 2.4).
20. Edelleen välttämättömyyden arvioinnin kannalta huomionarvoista tietoa ja selvitystä sisältyy esityksen niihin jaksoihin, joissa on tehty selkoa liikenne- ja matkustajamäärien kehityksestä covid-19-epideamian aikana liikennemuotokohtaisesti (jakso 2.7 alajaksoineen) sekä Covid-19-tartuntojen torjunnasta rajat ylittävässä liikenteessä (jakso 2.8).
21. Lisäksi huomattava merkitys välttämättömyysarvioinnissa on yhtäältä esityksen vaikutusarviointijaksoissa esitetyllä informaatiolla varsinkin siltä osin kuin on kyse vaikutuksista henkilöllisellä ulottuvuudella sekä suhteessa yritys- ja elinkeinotoimintaan, ja toisaalta muita toteuttamisvaihtoehtoja erittelevillä jaksoilla (jakso 5).
22. Edellä mainituista jaksoista ilmenevän selvityksen perusteella nyt ehdotetun sääntelyn merkitsemiä perusoikeus- ja ihmisoikeusrajoituksia voidaan nähdäkseni pitää kokonaisuutena arvioiden välttämättömänä. Välttämättömyysarvioinnissa on tällöin annettava edellä mainituista jaksoista ilmenevän ohella erityistä painoa yhtäältä ehdotetun sääntelyn tavoitteille, joita voidaan siis edellä todetusti pitää perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävinä ja huomattavan painavina. Toisaalta myös välttämättömyyden arvioinnissa on annettava painoa sille jo oikeasuhtaisuusvaatimuksen yhteydessä todetulle seikalle, että ehdotettu sääntely olisi voimassa vain väliaikaisesti verraten lyhyen ajan.

Lakiehdotuksen 16 d §:n mukaisen "toisen testin" välttämättömyys

23. Ehdotetun sääntelyn välttämättömyys ei vaikuta aivan selvältä siltä osin kuin on kyse lakiehdotuksen 16 d §:n mukaisesta Covid-19-testistä maahan saapumisen jälkeen, so. siitä, että säädettäisiin velvollisuudesta osallistua toiseen covid-19-testiin aikaisintaan 72 tuntia ja viimeistään 120 tuntia Suomeen saapumisen jälkeen tilanteessa, jossa henkilöllä ei olisi luotettavaa todistusta saadusta covid-19-rokotuksesta taikka sairastetusta covid-19-taudista.
24. Kuten yleensä ehdotetun sääntelyn merkitsemien perusoikeusrajoitusten välttämättömyyden arvioinnissa, myös lakiehdotuksen 16 d §:n yhteydessä on nähdäkseni annettava erityistä merkitystä epidemiologisille ja lääketieteellisille asiantuntija-arvioille siitä, mikä on Covid-19-epidemian nykytilanne ja sen näköpiirissä olevat todennäköiset kehityskulut, sekä millaisia rajoitustoimia ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäiseminen Suomeen vaatii Suomeen saapumisen yhteydessä.

25. Tältä kannalta huomiota kiinnittää se, että *Terveyden ja hyvinvoinnin laitos* on suositellut 10.6.2021 ”Rokottamattomat (COVID-19-rokotus) tai osittaisen rokotussarjaan saaneet riskimaista tulevat matkustajat”[3] muun ohella seuraavasti sivulla 3:

> ”THL suosittelee, että rajanylityspisteillä ohjataan koronavirustestiin kaikki riskimaista tulevat rokottamattomat matkustajat, joilla ei ole
> - edes osittaista koronarokotesarjaa tai
> - todistusta negatiivisesta koronavirustestistä(PCR-tai antigeenitesti), joka on otettu enintään 72 tuntia ennen maahantuloa tai
> - todistusta sairastetusta COVID-19-infektiosta. (Sairauden alusta tai positiivisesta testituloksesta on kulunut vähintään 11 vuorokautta mutta enintään 180 vuorokautta).”

26. Koska THL siis suosittelee toista Covid-19 testiä vain *kaikista riskimaista* tuleville em. matkustajille, lakiehdotuksen 16 d § vaikuttaa olevan tältä osin jonkin verran *tiukempi* kuin THL:n 10.6.2021 antama suositus, koska ehdotettavassa sääntelyssä ei ylipäätään eritellä maita tai alueita riskiperusteisesti.
27. Esityksen jaksossa 5 on tarkasteltu yhtenä vaihtoehtona ehdotettavalle sääntelylle ”riskiperusteisuuteen pohjautuvaa sääntelyä, jossa velvollisuus esittää Suomeen saapuessa joko todistus sairastetusta, mutta parantuneesta covid-19-taudista, saadusta covid-19-rokotuksesta tai ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta, olisi koskenut vain sellaisia henkilöitä, jotka olisivat ennen Suomeen saapumistaan oleskelleet sellaisessa maassa, jossa covid-19-epidemia olisi pahempi kuin Suomessa. Näistä riskimaista olisi tullut säätää valtioneuvoston asetuksella ja asetusta päivittää säännöllisesti, vähintään kuukauden välein.” (s. 40)
28. Esityksen mukaan riskiperusteisesta sääntelyvaihtoehdosta kuitenkin ”…luovuttiin, sillä ilmaantuvuus yksinään ei kuvasta uusien muuntuneiden viruskantojen esiintymistä lähtömaissa. Virusmuunnoksia esiintyy myös matalan ilmaantuvuuden maissa, minkä vuoksi todistuksen esittämisvelvollisuuden ulottaminen vain korkean ilmaantuvuuden maihin ei riittävällä tavalla ehkäisisi ulkomaita alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviämistä Suomessa.” Viittaan tarkemmin esityksen sivulta 40 ilmenevään toistamatta sitä tässä.
29. THL:n suositus synnyttää nähdäkseni hiukan kysymyksiä sen suhteen, onko lakiehdotuksen 16 d §:n mukainen toinen Covid-19 testi välttämätön sillä tavoin kuin perusoikeuksia rajoittavalta sääntelyltä tulee edellyttää, so. onko toisen testin edellyttäminen välttämätön hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi, vai meneekö toisen testin vaatimus pidemmälle kuin on välttämätöntä ottaen huomioon rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painavuus (=ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäiseminen Suomeen ja sitä myöden perustuslain 7 §:ssä ja 19 §:n 3 momentissa turvattujen perusoikeuksien turvaaminen) suhteessa rajoitettavaan oikeushyvään (=testi voi puuttua merkittävällä tavalla perustuslain 7 §:ssä turvattuun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja perustuslain 10 §:ssä määriteltyyn yksityiselämän suojaan,

[3] Ks. THL, Ohje 10.6.2021, Rokottamattomat (COVID-19-rokotus) tai osittaisen rokotussarjaan saaneet riskimaista tulevat matkustajat.

johon kuuluu muun muassa yksilön oikeus määrätä itsestään ja ruumiistaan, ks. PeVL 7/2021, kappale 13).

30. Nähdäkseni perustuslain ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten (sekä EU-oikeuden) kannalta lainsäätäjällä on harkintavaltaa edellä hahmotellun punnintatilanteen suhteen. Perustuslaki ja kv. ihmisoikeussopimukset (sekä EU-oikeus) eivät toisin sanoen sen paremmin käske kuin kiellä toista testiä. Viime kädessä kysymys toisen testin vaatimisesta on siten poliittisen harkinnan ja päätöksenteon asia.

Lapset/kriminalisointi (87 a §)

31. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen kannalta kaikki alle 18-vuotiaat ovat lapsia. Ehdotettu sääntely erottelee kuitenkin yhtäältä yli 16- ja alle 16 vuotiaiden lasten välillä, koska vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneet lapset on rajattu pois todistusvaatimuksen kohderyhmästä. Esityksessä tätä perustellaan sillä, että ”tämän ikäiset lapset matkustavat todennäköisesti vanhempiensa seurassa ja vanhempien esittämä todistus laskee myös lapsen tartuntariskiä” (s. 68). Perustelu ei ole sinällään kovin vakuuttava, mutta kun huomioidaan myös esityksen sivulla 75 lapsista ja Covid-19-epidemiasta esitetty, erottelua alle ja yli 16-vuotiainen lasten välillä voidaan pitää hyväksyttävänä.
32. Silti olisi kuitenkin Lapsen oikeuksien yleissopimuksen normikokonaisuuden valossa perusteltua rajata alle 18-vuotiaat lapset Covid-19-testin laiminlyöntiä koskevan rikkomuksen ulkopuolelle. Viittaan lapsen oikeuksien yleissopimuksesta esityksen säätämisjärjestysperusteluihin (s. 68-69), joissa on sinänsä asianmukaisesti tehty selkoa lapsen edusta ja oikeuksista.
33. Muutoinkin ehdotetun kriminalisoinnin hyväksyttävyys ja välttämättömyys herättää joitain kysymyksiä. Lainsäätäjällä on sinänsä lähtökohtaisesti verraten laaja harkintamarginaali kriminalisointien säätämisen suhteen. Samalla perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on kuitenkin lähdetty siitä, että kriminalisoinnille on kyettävä esittämään painava yhteiskunnallinen peruste ja perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste (ks. esim. PeVL 9/2016 vp ja siinä mainitut lausunnot).
34. Esityksessä ehdotettua kriminalisointia on perusteltu lähinnä sillä, että se ”on painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia tilanteessa, joissa ulkomaista alkuperää olevien covid- 19-tartuntojen sekä mahdollisten virusmuunnosten leviäminen Suomeen on muiden perusoikeuksien turvaamisen näkökulmasta välttämätöntä.” (s. 77). Esityksen mukaan ”sääntely ja rangaistussääntelyyn sisältyvä sakkorangaistuksen uhka muodostavat myös suhteellisuusperiaatteen ja perusoikeuksien rajoitusperusteiden näkökulmasta asianmukaisen kokonaisuuden”. (s. 77).
35. Käsillä olevassa sääntely-yhteydessä kriminalisoinnin hyväksyttävyyttä ja oikeasuhtaisuutta olisi kuitenkin erikseen arvioitava myös ottaen huomioon liikkumisvapauden merkitys perustuslaissa, kv. ihmisoikeussopimuksissa ja varsinkin EU-oikeudessa, mitä esityksessä ei ole kuitenkaan tehty. Tämä jonkin verran horjuttaa ehdotetun kriminalisoinnin hyväksyttävyyttä ja välttämättömyyttä, vaikka esityksessä tuodaan esiin myös sitä puoltavia näkökohtia.

36. Viime kädessä kriminalisoinnin tarpeen arviointi on kuitenkin lainsäätäjän harkintavallan piirissä ottaen huomioon kriminalisoinnin tehokkuus ja vaikutukset sekä käsillä olevan sääntelyn kytkennät perus- ja ihmisoikeuksien turvaamiin seikkoihin.

Kunnallinen itsehallinto

37. Esityksen sivuilla 32-35 on tarkasteltu ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kuntien toimintaan. Esityksen mukaan ehdotettu sääntely lisää kuntien ja terveysviranomaisten tehtäviä niin rajanylityspaikkakunnissa kuin muissakin kunnissa monella eri tavalla.
38. Perustuslakivaliokunta on perustuslain 121 §:n 1-3 momenteissa turvattua kuntien itsehallintoa koskevassa vakiintuneessa käytännössä muun muassa korostanut, että kunnille annettavista tehtävistä säädettäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua velvoitteistaan (ks. esim. PeVL 7/2021 vp, kappale 16).
39. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa olisi perusteltua edellyttää mietintövaliokunnalta sen varmistamista, että ehdotetun sääntelyn kunnille merkitsemien lisätehtävien rahoitus toteutuu rahoitusperiaatteen mukaisesti.

Seuranta

40. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa olisi painotettava sitä hallituksen esityksessäkin sivulla 61 esille tuotua seikkaa, että ehdotettujen velvoitteiden välttämättömyyttä, toteutumista ja niiden vaikutusta on seurattava tarkoin jos jokin lakiehdotuksen mukainen velvoite havaitaan toimimattomaksi tai tarpeettomaksi, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin lain muuttamiseksi.